

Hein Reitsma, Zwaan Hofmeijer en Els ten Hengel (v.l.n.r.) gaan voor de kansen die de Berkel tussen Overwelling en IJssel qua natuur, milieu en beleving biedt. Foto: Eric Klop

BIDS presenteert visie voor meest westelijke stukje Berkel

29 apr, 14:54

[Voorlezen](#)

[Natuur](#)

'Niet zozeer beheersen, maar eren'

Door Eric Klop

ZUTPHEN – Een optimale beleving van het contrast tussen de dynamiek van de Zutphense binnenstad en de rust en verstillings van de Berkel. Dat willen om- en aanwonenden van de rivier zoals die zich in alle kalmte een laatste weg baant van de Overwelling naar de IJssel. Daartoe verenigden zij zich in het burgerinitiatief BIDS, oftewel Berkel In De Stad. Na jaren van voorbereiding is nu een visie te boek gesteld, die zondagmiddag 8 mei in en om 't Pakhuis aan de Berkelkade 15a officieel wordt gepresenteerd en nadere toelichting krijgt.

Een kleine twee jaar geleden trad het platform via deze krant voor het eerst naar buiten. Een

Een kleine twee jaar geleden trad het platform via deze krant voor het eerst naar buiten. Een aantal woordvoerders stelde dat het deel van de Berkel dat door hun buurt, - Molen- en Rozengracht, Barlheze/Berkelkade en Kattenhaven -, loopt verwaarloosd is, zo niet vergeten. "Oog voor het groen en de rivier, die er als een groene ader dwars doorheen voert, ontbreekt", lieten zij weten. Het is hun een doorn in het oog. Eigenlijk al veel eerder dan in 2020. "Ons initiatief heeft z'n oorsprong in 2016, toen gemeenten en Waterschap een conferentie hielden over de toekomst van de Berkel in zowel Duitsland als Nederland", vertelt Hein Reitsma, wonend aan de Berkelkade en een der voortrekkers van BIDS. "Het belang van de rivier kwam ter sprake. Wat kunnen steden en dorpen waar de Berkel doorheen stroomt er zoal mee doen? Wat kunnen ze voor elkaar betekenen? Daar zijn vanaf de bron mooie projecten uit voortgekomen. Maar in Zutphen lijken anno 2022 stad en laatste stukje Berkel afzonderlijke domeinen."

"Er zijn kansen en mogelijkheden genoeg", zegt Zwaan Hofmeijer. Zelf woont zij een eindje verderop in het oude centrum van Zutphen, maar als landschapsontwerper trekt ook zij zich het lot aan van het rustieke stukje Berkel. Ze ging de afgelopen twee jaar aan de slag met de plannen en ideeën die er onder de aan- en omwonenden leven en smeedde die samen tot een integrale visie waarin aandacht is voor natuur, milieu en beleving. "Dit BIDS boek is een soort masterplan, dat in de loop der jaren stapje voor stapje op detail kan worden uitgewerkt. Waarin ook een rol is voor de gemeente. Hoe kijkt die er tegenaan? Zutphen kent als het om haar monumentale binnenstad gaat een enorm ambitieniveau. Onze visie op de Berkel, het groene lint dat dwars door wederopbouw en historische bebouwing de Overwelving met de IJssel verbindt, draagt daar aan bij."

Rode draad

"Samen is het ons gelukt een rode draad te vinden waarin de inbreng van zowel bewoners als ondernemers een plek heeft", geeft Hein Reitsma in het voorwoord van het BIDS boek aan. "Die rode draad is geen optelsom van alle ideeën en wensen om de Berkel een beetje 'op te leuken'. In tegendeel, we willen meer verdieping. We hebben gezocht naar de kracht van de plek en de essentie van wat we beleven als we van de Berkel genieten. Ook vanwege de klimaatverandering willen wij een nieuwe relatie met onze natuur. De Berkel in de stad zien we als het symbool daarvan. Een monument dat staat voor de nieuwe verbinding met natuur die we als Zutphenaren steeds meer gaan voelen."

De titel van het BIDS boek luidt niet voor niets 'Onze Berkel weer van waarde'. Want nu ligt het meest westelijke stukje van de rivier er volgens de bewoners er verloren en vergeten bij. Het authentieke van het oorspronkelijk in steen gehouwen centrum gaat over in een groen deel dat echter zeer toe is aan ontwikkeling. "Mits dit past bij de bebouwing", meent Els ten Hengel die eveneens deel uitmaakt van het bewonersplatform. Zij woont in een van de wederopbouwflats aan de Molengracht en ziet vergroening waarin woongenot, hart voor natuur en milieu alsmede beleving van de rivier hand in hand gaan helemaal zitten. Ze kan zich dan ook vinden in de vele concrete ideeën die van het BIDS boek meer maken dan een integrale visie die niet

zelden onderin een ambtelijke la verdwijnt. Zo is er de wens om de oeverbeplanting aanzienlijk diverser te maken en meer te laten passen bij de rivier op zich. "De huidige beplanting zie je in honderdduizend steden", zegt Zwaan Hofmeijer. "Saai en veelal gebruikt als hondentoilet. Dat moet en kan anders in een stad die zich wil onderscheiden van de rest."

Fietsvriendelijker

Een ander idee is om aan de kop van de Rozengracht de fundamenten van een twaalfde-eeuwse toren die er ooit stond, de 'Apenstert', naar de oppervlakte te halen en er een soort uitzichtpunt over het groene lint dat ook hier Berkel heet te realiseren. Goed voor een stuk beleving! En wat te denken van het streven om de Berkelkade fietsvriendelijker te maken. Nu is het volgens de bewoners nog teveel een niet ongevaarlijke sluiproute voor auto's van en naar de binnenstad. Gevelbegroeiing komt in de visie eveneens aan bod. "Maar altijd afhankelijk van de betreffende bouwstijl en steeds in overleg met de pandeigenaar", benadrukt Hein Reitsma. "De eerste reacties zijn positief, maar we zijn ons ervan bewust dat een dergelijke aanpassing die van steen, water en groen als het ware één geheel maakt niet van de ene op de andere dag compleet z'n beslag kan krijgen. Niettemin, zien doet wellicht volgen..."

Gedegen onderzoek, deskundige input, overleg, nadenken..., dit alles en nog veel meer hebben ertoe geleid dat er nu een 'masterplan' ligt. Een visie met handvaten die het bewonersplatform 'Berkel In De Stad' zondag 8 mei aan de hand van een buurtborrel officieel ten doop houdt. Van 13.00 tot 17.00 uur, met atelier Het Pakhuis aan de Berkelkade 15a als plek en uitvalsbasis voor gesprek, toelichting en, onder leiding van IVN-gidsen, korte wandelingen langs de oevers van het stukje rivier dat niet langer vergeten mag worden. Iedereen is welkom. "Want ons mantra is samen", besluiten Zwaan Hofmeijer, Els ten Hengel en Hein Reitsma. "Met de natuur en met elkaar. De Berkel, ook dit laatste stukje naar de IJssel toe, is van heel Zutphen. We willen iedereen erbij betrekken om die weer, en meer, van waarde te maken. Wij weten wat we willen. Niet eens zozeer om dit unieke stukje Zutphen te beheersen, maar om met trots te eren. Wij hopen dat de gemeente daar uiteindelijk net zo over denkt. Dit BIDS boek is daartoe een verder aanzet."